

El Calderón com a símptoma

Escrit per Juanjo Compairé. Homes Igualitaris-AHIGE Catalunya
dijous, 15 de gener de 2015 18:24

OPINIÓ

Homes i violència al voltant dels esports

Aquests dies els mitjans han ressaltat l'enfrontament violent entre seguidors de dos equips de futbol, a l'entorn de l'estadi del Calderón de Madrid, amb el resultat d'un home assassinat amb acarnissament. S'ha reobert així el debat sobre la violència al voltant dels espectacles esportius, especialment del futbol.

Aquesta atenció mediàtica, però, és desproporcionada si la comparem amb la prestada a d'altres tipus de violència. Per exemple, les 59 dones víctimes de violència masclista al llarg de l'any 2014 no han merescut dels mitjans ni de lluny un tractament similar. Serà que en aquest cas tant la víctima com els botxins són homes?

En tot cas, hem hagut d'arribar a l'assassinat perquè hagin saltat les alarmes. Llegeixo aquests dies als diaris que a l'Argentina han arribat al mort número 300 als estadis de futbol. Ja el gran reporter **Ryszard Kapuscinsky** va escriure una obra clàssica, "La guerra del futbol"

El Calderón com a símptoma

Escrit per Juanjo Compairé. Homes Igualitaris-AHIGE Catalunya
dijous, 15 de gener de 2015 18:24

(Anagrama, 1992), per narrar la guerra de cinc dies entre Hondures i El Salvador el 1969, arran de dos partits de futbol entre les seleccions nacionals. Fets similars els podem recordar arreu d'Amèrica Llatina. A Europa hem de tenir present el desastre de l'estadi Heysel de Brussel·les que, el 1985, va provocar 39 aficionats morts i 600 ferits amb motiu de la final de la Copa d'Europa de futbol.

Està clar que, en una societat on les desigualtats i les injustícies són creixents, aquesta violència estructural troba una vàlvula d'escapament durant els espectacles esportius. Vàlvula que es manifesta per mitjà de la violència verbal i psicològica als estadis, però que pot arribar a ser física. Anant, però, més enllà, la immensa majoria de membres de les bandes, "barras" o "penyes" que l'exerceixen són homes. Ho són els antics "boixos nois", els "ultrasur", els del "Frente Atlético", etc. Si hi apareixen noies, és sempre amb un paper secundari. A més aquests grups tenen una organització jeràrquica i sovint vestida d'ideologies i simbologia properes als totalitarismes.

Es tracta, doncs, d'una socialització dintre de la violència, típicament masculina, farcida amb al·lusions als genitals masculins i a una virilitat de combat ("¡a por ellos!"). Els insults que escoltem adreçats a jugadors i àrbitres són homòfobs ("maricón") i misògins ("fill de puta"). Els esports femenins són marginats i a penes obtenen ressò mediàtic (tot i els èxits que darrerament han aconseguit). Aquesta violència masclista associada al futbol és la base de l'iceberg, la punta del qual és la violència física. L'aprenentatge de la masculinitat tradicional es fa, doncs, en el si d'aquests grups que funcionen sobre el sentiment de "fraternitat excloent". Dintre del grup, vestits tots de forma similar (amb els colors que ens identifiquen a la samarreta, bufanda o barret o, fins i tot, pintats a la cara), uniformats com a l'exèrcit, perdem la nostra subjectivitat. Formem un bloc, un "nosaltres" contra "ells".

Aquests dies estem discutint molt sobre què fer per prevenir aquest tipus de violència. Es parla de reforçar la vigilància i la repressió. Són necessàries. Però no n'hi ha prou. Hem de desmuntar tot aquest aprenentatge social. Hem de construir masculinitats alternatives que siguin no violentes. Calen campanyes educatives que ens ensenyin, sobretot als nois, a gestionar les frustracions de forma creativa i prosocial. Que els jugadors d'elit exerceixin el seu rol mediàtic presentant altres maneres de ser home. Que els clubs esportius recuperin els valors humanistes i solidaris. Que l'esport signifiqui una explosió de festa i no una descàrrega d'agressivitat.